

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ ПРОФ. КОНСТАНТИН ДЕНЕВ
НА ДИСЕРТАЦИЯ НА ТЕМА:
„ТЯЛОТО НА ХУДОЖНИКА В ИЗКУСТВОТО НА ПРЕХОДА”
АВТОР: ВЕНЦИСЛАВ ЗАНКОВ

Първото ми впечатление от представената ми за рецензия дисертация е свързаността на избрания проблем с творческата практика, възгледи и реализация на Венцислав Занков. Той е един от авторите, които дълбоко вътрешно е осъзнал и приел този тип артистично поведение и е доказал силното си присъствие в съвременното българско изкуство в периода на прехода. Това дава възможност темата да бъде погледната не като външен наблюдател и изследовател, а човек отвътре, който ври и кипи и съпреживява процесите и проблематиката, която изследва. Това дава възможност през своята творческа биография авторът да съпреживява в дълбочина и разбиране, свързаните с проблема творчески събития и явления.

Темата е добре подбрана и актуална и не достатъчно цялостно изследвана в съвременното българско изкуствознание. Венци Занков изключително чисто и концентрирано рамкира темата като обект за анализ, подбира най-типичните събития, явления и практики на автори, дълбоко мотивирани и свързани с изследваната проблематика. Дисертацията е изчистена от всички хибридни и инцидентни форми и случки на доближаване до темата.

Дисертацията е структурирана в увод, пет глави, заключение и приложения. В увода авторът мотивира интереса си към темата, разсъждава върху изчерпване на възможностите за въздействие на традиционните пластични средства за изразяване и форми и доказва необходимостта от нов език, нов тип въздействие на произведението и нов тип възприятие. Набелязва основни автори и публикации, свързани с

темата и доказва липсата на сериозно и цялостно изследване. Набелязва основните аспекти и посоки на изследването.

В глава първа Занков изследва причинно-следствените връзки и взаимодействия между политическите, социалните, екзистенциални нагласи и промени в светогледа на обществото и появата на мотивацията и осмислянето на новите форми в съвременното българско изкуство. Изследва опозициите нормативно-неконвенционално изкуство, проследява етапите в развитието на неконвенционалните форми във времето на прехода. Обосновава необходимостта от нов тип артсцена и артист, реално съпреживяване и участие на публиката в произведението. Представя основни автори, групи, форми и събития. Акцентира върху генериращата и водеща роля на Руен Руенов, който осмисля, организира и представя формите на живото действие в изкуството. Това аз възприемам като поклон към приноса на рано напусналия ни изкуствовед.

Глава втора се занимава с проблема илюзия за реалност и физическа реалност. Проследява развитието на пърформанса в българското изкуство във времето на прехода. Определя границите, изразните възможности и характеристики и мотивация на живото действие и реалното присъствие като произведение на изкуството.

Глава трета проследява естетическите аспекти на тялото като обект на изкуството и новите употреби и смисли в съвременността. Диференцира отделните аспекти: голото тяло, оголеното тяло и бодиарт. Представя и анализира фундаменталния пърформанс на Марина Абрамович, за да ни вкара в проблема за тялото на артиста като носител на художествения образ и идея и неговата антитеза стрийптийзното разголване на мис Валенти.

Глава четвърта формулира основните аспекти на директното участието на тялото в изграждането на художествен образ: като инструмент, като поле, като обект, като изразно средство. Проследяват се

знакови акции от българската артсцена, пърформанси, хепънинги, видеоарт. Използвани са оригинални текстове и интервюта с авторите, които проследяват концептуалната основа, формата, средствата за реализация.

Глава пет е основна представения труд. През отделните прояви и форуми се търси цялостен образ на този дял от съвременното изкуство. Проследяват се широкият спектър от идеи, тематика и проблематика, които съдържат отделните произведения. Като извод се налага изострената, бърза автентична реакция на съвременните артисти към всички актуални проблеми на съвременността. Проследяват се многообразието на форми, практики, превъплъщения, език, инструментариум.

В своето заключение Венци Занков доказва автентичността на художествените явления и по-специално изкуството на живото действие във времето на прехода. В основата на това прозира идеята, че нищо не може да бъде привнесено директно без вътрешната необходимост и осъзнатост. Без да е породено от социалната политическа екзистенциална реалност. Търси се паралел със стремежа на ранния български модернизъм да приобщи и съизмери процесите в българското изкуство с европейските и световните. Произведенията на авторите, породени от този стремеж днес са изключително ценни и важни за българската история, въпреки че си остават локални за света.

Занков поставя изкуството на действието чрез тялото на артиста като важна част от развитието на съвременното българско изкуство. Изказва съмнение в добронамереността на чужди фондации и институции да моделират модели и артповедение, непородени от българската действителност. Отчита се това, че българските институции останаха безучастни, неподготвени да подпомагат, документират, съхраняват този тип произведения. Това изследване е един от пътищата и начините да се

съхрани, остойности, документира изкуството на времето на прехода. Изследването е ценно и като бъдещо методическо помагало, защото проблематиката, която изследва е недостатъчно застъпена в образованието по изобразително изкуство.

Последните два момента са изключително приноси в представения дисертационен труд и заслужават най-висока оценка.

В дисертацията Занков се заявява като активен и добросъвестен изследовател и обект на изследване. Изключително ценни за труда са провокираните и записани от него разговори с художници, свързани с проблематиката, вместени в изложението и в приложението.

В заключение заявявам моята убеденост в значимостта, качествата и приносния характер на дисертационния труд.

13.05.2013г.

ПРОФ. КОНСТАНТИН ДЕНЕВ